

ENERGETSKA SANACIJA OBJEKTOV SNG Maribor, NMS, ZVKDS OE Ljubljana in ZVKDS OE Kranj

Predmet obravnave so objekti Ministrstva za kulturo, ki so bili po izvedenih predhodnih analizah prepoznani kot prioritetni za izvedbo energetske prenove. V dokumentu obravnavamo objekte:

- Slovensko narodno gledališče Maribor, Slovenska ulica 27, 2000 Maribor,
- Narodni muzej Slovenije, Prešernova cesta 20, 1000 Ljubljana,
- Zavod za varstvo kulturne dediščine – območna enota Ljubljana, Tržaška cesta 4, 1000 Ljubljana,
- Zavod za varstvo kulturne dediščine – območna enota Kranj, Tomšičeva ulica 7, 4000 Kranj.

Vlada Republike Slovenije je na seji dne 28. aprila 2021 sprejela nacionalni Načrt za okrevanje in odpornost (NOO), ki je podlaga za koriščenje razpoložljivih sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost (RRF). Objekte skladno z dokumentom Načrt za okrevanje in odpornost uvrščamo med stavbe javnega sektorja, ki so izjemnega družbenega pomena zaradi epidemije covid-19.

Ministrstvo za infrastrukturo je na podlagi 5. člena Uredbe o izvajanju Uredbe EU o mehanizmu za okrevanje in odpornost (Uradni list RS. št.: 167/2021), Smernic za določitev načina financiranja iz sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost ter Priročnika o načinu financiranja iz sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost objavilo JAVNO POVABILO ZA ENERGETSKE PRENOVE STAVB IZJEMNEGA UPRAVNEGA ALI DRUŽBENEGA POMENA V OKVIRU NAČRTA ZA OKREVANJE IN ODPORNOST, RAZVOJNEGA PODROČJA »ZELENI PREHOD«, KOMPONENTE 2: TRAJNOSTNA PRENOVA STAVB (C1 K2).

V okviru komponente Trajnostna prenova stavb (C1 K2) je cilj spodbujanje učinkovite rabe energije v stavbah s trajnostno prenovo obstoječih javnih stavb, tako da se po prenovi doseže 30% skupnih prihrankov energije, torej vsaj 30% zmanjšanje rabe primarne energije v primerjavi s porabo pred prenovo, ter s tem prispevati k podnebnim ciljem EU s 30 % zmanjšanjem neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami. V tem okviru se prednostno naslavljajo stavbe javnega sektorja, ki so izjemno pomembne za strateško delovanje države, imajo kot vzorčni primeri pomemben širši demonstracijski učinek in so pomembne tudi z vidika epidemije covid-19 ter jih je možno takoj prenoviti. Te vrste stavb so glede na svoje posebnosti nujno potrebne posebne obravnave, ki zahteva odstopanje pri postopku izbire, upravičenosti stroškov in stopnje sofinanciranja v primerjavi s preostalimi stavbami v Sloveniji, da bi lahko razvile potencial za energetske prenove. Gre za posebne stavbe, v katerih je pred energetske prenove treba zagotoviti osnovno uporabnost, torej tudi vidike varnosti in ustrezne namembnosti stavbe, ki zaradi določenih specifik in visokih stroškov zagotovitve osnovne uporabnosti niso zanimive za energetske prenove. Zato se v luči dobrega upravljanja s stavbami in stroškovne učinkovitosti v okviru reforme prenavlja stavbe, pri katerih dolgoročno zadostimo vsem trajnostnim vidikom prenove. S tem sledimo tudi bistvenim zahtevam za gradbene objekte, ki sledijo zakonodaji s področja graditve objektov, kot so npr. mehanska odpornost in stabilnost, varnost pri požaru, ter posebnostim stavb in njihovi namembnosti.

Epidemija covid-19 je pustila znatne posledice na številnih področjih delovanja države, pri čemer so bila, izhajajoč iz interventnih protikoronskih zakonskih paketov (PKP), poleg najbolj izpostavljenega področja zdravstva, ki je bilo izjemno obremenjeno in je zagotavljalo zdravstveno oskrbo številnim dodatnim pacientom (Slovenija se je soočala z visokim deležem okužb, sredstva za energetske prenove objektov s področja zdravstva pa so že predvidena iz pobude React EU), kot kritično pomembna identificirana tudi področja šolstva, ki je zaradi prilagojene organizacije dela izvajalo vzgojno-izobraževalne dejavnosti na daljavo (časovno dolgotrajna zaprtja ter neoptimalno poučevanje na daljavo), področje kulture (zagotavljanje kulturnih dejavnosti in varovanje kulturnih dobrin omejeno zaradi dolgotrajnega zaprtja), področje javne uprave (zagotavljanje hitrih odzivov in ukrepov ter dnevno prilagajanje različnim situacijam) ter področje notranjih zadev z izvajanjem številnih dodatnih ukrepov za preprečevanja širjenja koronavirusa covid-19. Področja navedenih resorjev so v okviru omejevanja epidemije, odpravljanja posledic in okrevanja po epidemiji specifičnega in bistvenega družbenega ter upravnega pomena, kar je bilo prepoznano že v času sprejemanja Načrta za okrevanje in odpornost. Ker so stavbe s področja zdravstva bile naslovljene v okviru programa React EU, so bila sredstva v Načrtu za okrevanje in odpornost predvidena za preostala 4 identificirana področja. Posledično je povabilo omejeno na stavbe teh štirih področij, ki sicer sodijo v pristojnost navedenih štirih resorjev v vlogi nosilnih ministrstev, pri čemer so končni prejemniki pravne osebe javnega prava s posameznega področja, osebe ožjega javnega sektorja in osebe širšega javnega sektorja, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija.

V okviru naložb se bodo v skladu z Načrtom za okrevanje in odpornost, konkretnije Komponente 2: Trajnostna prenova stavb (C1 K2), izvajale energetske prenove stavb javnega sektorja, in sicer:

- a) Stavb izjemnega upravnega pomena zaradi epidemije covid-19,
- b) Stavb izjemnega družbenega pomena zaradi epidemije covid-19,

ki po namembnosti spadajo v enega od naslednjih štirih sklopov stavb:

- Sklop 1: Stavbe, ki so namenjene vzgojno izobraževalnim procesom in katerih prenova je ključna za zagotavljanje standardov delovanja in udobja;
- Sklop 2: Stavbe, ki so namenjene zagotavljanju kulturnih dejavnosti in varovanja kulturnih dobrin in katerih prenova je ključna za zagotavljanje standardov delovanja in udobja;
- Sklop 3: Stavbe, ki so namenjene za izvajanje tistih upravnih dejavnosti, katerih prenova je ključna za zagotavljanje standardov delovanja in udobja;
- Sklop 4: Stavbe, ki so namenjene izvajanju ukrepov za zagotavljanje varnosti ljudi, okolja in premoženja in katerih prenova je ključna za zagotavljanje standardov delovanja in udobja.

V okviru te naložbe so lahko vključene le celovite prenove stavb, ki so v celoti v lasti Republike Slovenije in/ali osebe širšega javnega sektorja, katerih ustanovitelj je zgolj Republika Slovenija, in ki so v okviru okrevanja po covid-19 posebnega upravnega ali družbenega pomena, ter zagotavljajo optimalno delovanje v primeru ponovitve izrednih situacij v državi, kot je epidemija.

Naložbe vključujejo toplotno izolacijo stavb, energetske učinkovite stavbne pohoštvo (okna, zasteklitev, vrata), sisteme ogrevanja, hlajenja in prezračevanja, energetske učinkovite razsvetljavo in nadzorne sisteme. Pri izvedbenih delih se bodo zagotovili visoki zdravstveni in okoljski standardi, pri čemer bodo obravnavani vidiki, kot so preprečevanje nesreč in zaščita pred podnebnimi nevarnostmi, odstranjevanje in varovanje pred škodljivimi snovmi ter požarna in potresna varnost.

Objekti spadajo v sklop 2: Stavbe, ki so namenjene zagotavljanju kulturnih dejavnosti in varovanja kulturnih dobrin in katerih prenova je ključna za zagotavljanje standardov delovanja in udobja.

Objekti so vključeni v kulturno dediščino, kar pomeni, da je bilo potrebno za določitev ukrepov energetske prenove pri izdelavi razširjenih energetskih pregledov upoštevati kulturnovarstvene pogoje.

Zaradi slabega stanja objektov, visokih obratovalnih stroškov, neoptimalnih delovnih in bivalnih pogojev, kar je bilo že predhodno prepoznano pri tekočem upravljanju in vzdrževanju objektov, je ministrstvo z namenom odprave prepoznane problematike, želje po ureditvi sodobnih in energetske učinkovitih prostorov, prijaznih uporabnikom, ter morebitnih drugih izboljšav, pristopilo k projektu celovite energetske prenove obravnavanih objektov.

Republika Slovenija je edini lastnik objektov, ki jih uporabljajo uporabniki, in sicer:

- Slovensko narodno gledališče Maribor, Slovenska ulica 27, 2000 Maribor;
- Narodni muzej Slovenije, Prešernova cesta 20, 1000 Ljubljana
- Zavod za varstvo kulturne dediščine – območna enota Ljubljana, Tržaška cesta 4, 1000 Ljubljana
- Zavod za varstvo kulturne dediščine – območna enota Kranj, Tomšičeva ulica 7, 4000 Kranj.

Po celoviti energetske prenovi bodo objekti popolnoma obnovljeni ali v obsegu, ki ga dovoljujejo kulturnovarstveni pogoji in ekonomski potencial energetske prenove upravičuje. V okviru predmetnega dokumenta so učinki in upravičenost izvedbe projekta predstavljeni z vidika javnega partnerja oz. zavodov.

Ministrstvo za kulturo je v začetni fazi pristopilo k podrobnejši analizi energetskega stanja objektov in pripravi predlogov za izboljšavo. V letu 2016 je ministrstvo v skladu s sprejeto Dolgoročno strategijo za spodbujanje naložb energetske prenove stavb iz oktobra 2015 in OP EKP 2014–2020 z namenom pridobitve podrobnejše in točnejše ocene potrebnih ukrepov, naročilo bolj poglobljeno analizo v okviru izdelave razširjenih energetskih pregledov objektov (v nadaljevanju: REP).

Gre za preliminarni dokument pri katerem se prepoznajo in definirajo energetske varčevalni ukrepi stavbe. Na podlagi dokumentov REP in pogojev za pridobitev nepovratnih sredstev se je kot najoptimalnejša in najprimernejša oblika prenove z vidika izkoriščanja celotnega, ekonomsko upravičenega, varčevalnega potenciala objektov in ohranjanja vrednosti objektov, pokazala izvedba celovite energetske prenove objektov. Definiral se je sklop ukrepov, ki se je po presoji tehnične, ekonomske in okoljske izvedljivosti ter upravičenosti izkazal za najprimernejšega.

Ministrstvo je izdelalo oz. pridobilo naslednjo dokumentacijo:

- Razširjeni energetski pregled – Slovensko narodno gledališče Maribor, Eutrip, d.o.o., junij 2016;
- Razširjeni energetski pregled – Slovensko narodno gledališče Maribor, Eutrip, d.o.o., november 2022;
- Razširjeni energetski pregled – Narodni muzej Slovenije, Eutrip, d.o.o., junij 2016;
- Razširjeni energetski pregled – Narodni muzej Slovenije, Eutrip, d.o.o., november 2022;
- Razširjeni energetski pregled – ZVKDS, Območna enota Ljubljana, Eutrip, d.o.o., november 2022;

- Razširjeni energetski pregled – ZVKDS, Območna enota Kranj, Eutrip, d.o.o., november 2022;
- Novelacija razširjenega energetskega pregleda – Slovensko narodno gledališče Maribor, GE projekt d.o.o., marec 2023;
- Novelacija razširjenega energetskega pregleda – Narodni muzej Slovenije, GE projekt d.o.o., marec 2023;
- Novelacija razširjenega energetskega pregleda – ZVKDS OE Ljubljana, GE projekt d.o.o., marec 2023;
- Novelacija razširjenega energetskega pregleda – ZVKDS OE Kranj, GE projekt d.o.o., marec 2023.

V rešitvah novelacij REP-ov so predlagani scenariji celovite energetske prenove, v obsegu in obliki kot je prikazano v preglednici Tabela 1: Ukrepi pri energetske in statični sanaciji. Investicijski ukrepi so prikazani posamično.

Tabela 1: Ukrepi pri energetske in statični sanaciji

<u>ZVKDS OE Ljubljana</u>
<u>Celovita sanacija toplotnega ovoja</u>
<u>Sanacija razsvetljave</u>
<u>CNS</u>
<u>Vgradnja termostatskih ventilov</u>
<u>Statična sanacija</u>

<u>ZVKDS OE Kranj</u>
<u>Celovita sanacija toplotnega ovoja</u>
<u>Vgradnja prezračevalnega sistema</u>
<u>Sanacija razsvetljave</u>
<u>CNS</u>
<u>Vgradnja termostatskih ventilov + sanacija toplotne podpostaje</u>
<u>Statična sanacija</u>

<u>Narodni muzej Slovenije</u>
<u>Celovita sanacija toplotnega ovoja</u>
<u>Posodobitev klimata</u>
<u>Sanacija razsvetljave</u>
<u>CNS</u>
<u>Sanacija toplotne postaje in vgradnja termostatskih ventilov</u>
<u>Statična sanacija</u>

<u>SNG Maribor</u>
<u>Celovita sanacija toplotnega ovoja</u>
<u>Posodobitev klimata</u>
<u>Sanacija razsvetljave</u>
<u>CNS</u>
<u>Vgradnja termostatskih ventilov</u>
<u>Organizacijski ukrepi</u>
<u>Vgradnja toplotne črpalke</u>
<u>Statična sanacija</u>

Na podlagi dokumentov novelacije REP in pogojev za pridobitev nepovratnih sredstev, se je kot najoptimalnejša in najprimernejša oblika prenove z vidika izkoriščanja celotnega, ekonomsko upravičenega, varčevalnega potenciala objektov in ohranjanja vrednosti objektov, pokazala izvedba celovite energetske prenove. Definiral se je sklop ukrepov (Tabela 1), ki se je po presoji tehnične, ekonomske in okoljske izvedljivosti in upravičenosti izkazal za najprimernejšega in ki je tudi predmet obravnave v okviru tega dokumenta.

Celovita energetska prenova je tudi pogoj za pridobitev nepovratnih sredstev. Cilj ukrepa energetske prenove stavb izjemnega upravnega ali družbenega pomena v okviru komponente Trajnostna prenov stavb (C1 K2) je povečati energetske učinkovitost stavb, kjer s celovitimi prenovami načrtujemo doseganje 30% skupnih prihrankov energije, torej vsaj 30% zmanjšanje rabe primarne energije v primerjavi s porabo pred energetske prenovo, in vsaj 30% zmanjšanje neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami.

Naložbe vključujejo toplotno izolacijo stavb, energetske učinkovito stavbno pohištvo (okna, zasteklitev, vrata), sisteme ogrevanja, hlajenja in prezračevanja, energetske učinkovito razsvetljavo in nadzorne sisteme. Pri izvedbenih delih se bodo zagotovili visoki zdravstveni in okoljski standardi, in sicer z obravnavanjem vidikov, kot so preprečevanje nesreč in zaščita pred nevarnostmi, povezanimi s podnebjem, odstranjevanje škodljivih snovi in zaščita pred njimi ter požarna in potresna varnost.

Podatki o stavbah

ID stavbe:	657-2339
Naziv stavbe:	<i>Slovensko narodno gledališče Maribor</i>
Naslov stavbe:	<i>Slovenska ulica 27, 2000 Maribor</i>
Naziv upravljavca stavbe:	<i>Slovensko narodno gledališče Maribor</i>
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala 30% skupnih prihrankov energije, torej zmanjšanje rabe primarne energije za vsaj 30% po prenovi:	DA
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala zmanjšanje neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami za vsaj 30%:	DA

ID stavbe:	1725-57
Naziv stavbe:	Narodni muzej Slovenije
Naslov stavbe:	Muzejska ulica 1, 1000 Ljubljana; Prešernova cesta 20, 1000 Ljubljana
Naziv upravljavca stavbe:	Narodni muzej Slovenije
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala 30% skupnih prihrankov energije, torej zmanjšanje rabe primarne energije za vsaj 30% po prenovi:	NE
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala zmanjšanje neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami za vsaj 30%:	DA

ID stavbe:	2679-670
Naziv stavbe:	ZVKDS OE Ljubljana
Naslov stavbe:	Tržaška cesta 4, 1000 Ljubljana
Naziv upravljavca stavbe:	Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala 30% skupnih prihrankov energije, torej zmanjšanje rabe primarne energije za vsaj 30% po prenovi:	DA
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala zmanjšanje neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami za vsaj 30%:	DA

ID stavbe:	2100-791
Naziv stavbe:	ZVKDS OE Kranj
Naslov stavbe:	Tomšičeva ulica 7, 4000 Kranj
Naziv upravljavca stavbe:	Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala 30% skupnih prihrankov energije, torej zmanjšanje rabe primarne energije za vsaj 30% po prenovi:	DA
Stavba bo po izvedeni prenovi dosegala zmanjšanje neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami za vsaj 30%:	DA